ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Τεύχος 189, Δεκέμβριος 2011

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας στην χώρα μας, χαρακτηρίζεται από την μικρή τους συμμετοχή στην απασχόληση και αντίθετα από το υψηλό ποσοστό ανεργίας. Υψηλή είναι επίσης η συμμετοχή τους στους εργαζόμενους με μερική απασχόληση, στους ανέργους αλλά και τους μη ενεργούς.

Κύριο χαρακτηριστικό της θέσης των γυναικών στην απασχόληση είναι οι κλάδοι και τα επαγγέλματα στα οποία κυρίως απασχολούνται, η θέση που έχουν στην επιχείρηση, η μορφή της εξαρτημένης εργασίας με την οποία εργάζονται και οι μικρότερες απολαβές (εισόδημα) που έχουν έναντι των ανδρών.

Ειδικότερα, η μισθωτή απασχόληση των γυναικών εξετάζεται μέσα από τη διάκρισή της σε ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της οικονομίας με περαιτέρω ανάλυση του ιδιωτικού τομέα μεταξύ ελληνίδων και μεταναστριών, ως προς το μέγεθος της επιχείρησης στην οποία εργάζονται, τις ευέλικτες μορφές εργασίας, τους κυριότερους κλάδους και στα επαγγέλματα όπου απασχολούνται καθώς και το εκπαιδευτικό τους επίπεδο. Τέλος, υπολογίστηκαν οι μέσοι καθαροί μηνιαίοι μισθοί ανδρών και γυναικών για τις όλες παραπάνω κατηγορίες των μισθωτών. Τα παραπάνω αναφέρονται σε άρθρο που δημοσιεύει η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ σε αυτό το τεύχος. Επιπλέον η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ δημοσιεύει την περίληψη των συμπερασμάτων της ΄Εκθεσης της Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, από την εφαρμογή των μνημονιακών πολιτικών στην Ελλάδα έπειτα από τις καταγγελίες της ΓΣΕΕ για τον άδικο και αναποτελεσματικό τους χαρακτήρα. Επιπλέον παρουσιάζεται το Ευρετήριο Περιεχομένων του περιοδικού για το χρονικό διάστημα 2007-20011. Τέλος, ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ παρουσιάζει τις δραστηριότητες του ΙΝΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΗΣ Γ.Σ.Ε.Ε.

της Έλλης Βαρχαλαμά & Ζωής Λαναρά

Δικαίωση των αγώνων της Γ.Σ.Ε.Ε. απέναντι στα αναποτελεσματικά και επικίνδυνα μέτρα της Τρόικας και της Κυβέρνησης σηματοδοτεί η έκθεση της Ανώτατης Αποστολής της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) η οποία επισκέφθηκε την Ελλάδα τον Σεπτέμβριο του 2011.

Η Ανώτατη Αποστολή της ΔΟΕ μετά από ενδελεχή διερεύνηση των καταγγελιών της ΓΣΕΕ για τις σοβαρές παραβιάσεις διεθνών συμβάσεων εργασίας στις 83 σελίδες της Έκθεσής της προβαίνει σε διαπιστώσεις βαρύνουσας σημασίας για τις πραγματικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα μας και τις επιπτώσεις των μνημονιακών πολιτικών που «θέτουν σε δοκιμασία και σοβαρή αμφισβήτηση την κοινωνική συνοχή στην Ελλάδα».

Στην έκθεση εκφράζεται διάχυτη ανησυχία σχετικά με θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης στο χειρισμό της κρίσης και τονίζεται ότι οι «πρωτοφανείς αλλαγές στους θεσμούς της Ελληνικής αγοράς εργασίας εισάγονται με τρόπο που φαίνεται «αποκομμένος» από την ελληνική πραγματικότητα». Τονίζεται δε ότι, συνολικά, οι αλλαγές στο σύστημα εργασιακών σχέσεων υπό τις παρούσες συνθήκες ενδέχεται να έχουν αλυσιδωτές επιπτώσεις στο σύνολο των συλλογικών διαπραγματεύσεων εις βάρος της κοινωνικής ειρήνης και της κοινωνίας. **Όσο υπάρχει έλλειψη κοινωνικής δικαιοσύνης κατά τη διαχείριση της οικονομικής κρίσης, υπογραμμίζει η ΔΟΕ, οι θυσίες που υφίσταται ο λαός θα είναι άδικες και άνισες και δεν θα οδηγούν σε έξοδο από την κρίση αλλά σε ανακύκλωσή της και σε πιο βαθιά ύφεση ενώ η απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων θα εισφέρει στην κατάρρευση της κοινωνικής συνοχής και όχι στην οικονομική ανάπτυξη**.

Παρά τις γνωστές αιτιάσεις της Κομισιόν, του ΔΝΤ και διαφόρους κυβερνητικούς ισχυρισμούς, η έκθεση γενικότερα απηχεί τη βασική θέση της Γ.Σ.Ε.Ε. ότι η πολιτική εξόδου δεν μπορεί να είναι μια αμιγώς δημοσιονομική και λογιστική δέσμη μέτρων, αλλά να εξασφαλίζει, μέσω δημοκρατικών διαδικασιών την κοινωνική πρόοδο και να επιδιώκει τη διαρκή βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας.

Υπογραμμίζοντας την μεγάλη έκπληξη της ότι στις διαβουλεύσεις με την Τρόϊκα σπανίως τίθενται προς συζήτηση οι στόχοι της απασχόλησης η αποστολή επισημαίνει ότι τα μέλη της Ευρωζώνης, της Ε.Ε και πολλά μέλη του ΔΝΤ έχουν επίσης επικυρώσει διεθνείς συμβάσεις. Εντούτοις οι

διεθνείς οικονομικές και χρηματοοικονομικές πολιτικές φαίνεται να αγνοούν σε μεγάλο βαθμό την επίσημη αυτή δέσμευση για προώθηση της πλήρους, παραγωγικής και ελεύθερα επιλεγμένης απασχόλησης.

Σε μια εποχή διαστρέβλωσης της αλήθειας και συκοφάντησης των Ελλήνων εργαζομένων, για πρώτη ίσως φορά ένας διεθνής τριμερής θεσμικός φορέας εγνωσμένου κύρους καταγράφει αντικειμενικά και με ακρίβεια τις πραγματικές συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας και στην Ελληνική οικονομία και εντείνουν την αποδυνάμωση των εργαζομένων και των συνταξιούχων. Και τούτο διότι η αποστολή τεκμηριώνει τα συμπεράσματα της με πραγματικά στοιχεία που αναδεικνύουν, εκτός άλλων, την απώλεια εισοδήματος, την ανεργία, το πρόβλημα των χρεοκοπιών, την ανισότητα και τη φτώχεια στην Ελλάδα, όπου ως απόρροια της λιτότητας και της ύφεσης περίπου το 20% του πληθυσμού κινδυνεύει να πέσει κάτω από το όριο της φτώχειας ενώ ο σημερινός κατώτερος μισθός των 751,39 ευρώ μετά την παρακράτηση φόρων κ.α., για πολλούς εργαζόμενους είναι κοντά στο όριο της φτώχειας.

Η ΓΣΕΕ αισθάνεται ιδιαίτερη ικανοποίηση, εκτός άλλων, διότι η αποστολή εκφράζει βαθιά ανησυχία για τις διατάξεις του Νόμου 4024 που εξουσιοδοτεί ενώσεις προσώπων να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις σε επίπεδο επιχείρησης και τονίζει ότι οι ενώσεις προσώπων δεν είναι συνδικάτα και δεν φέρουν τις απαραίτητες για την ανεξαρτησία τους εγγυήσεις. Υπογραμμίζονται δε οι επιζήμιες επιπτώσεις

που θα είχε η υπογραφή «συλλογικών συμβάσεων» κάτω από αυτές τις συνθήκες στη συλλογική διαπραγμάτευση και στην ικανότητα του συνδικαλιστικού κινήματος να ανταποκρίνεται στις ανησυχίες των μελών του σε όλα τα επίπεδα αλλά και στις υπάρχουσες εργοδοτικές οργανώσεις.

Η έκθεση υπενθυμίζει στην Κυβέρνηση τη διεθνή υποχρέωση που τη βαρύνει για την ορθή εφαρμογή των κυρωμένων Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας και το σεβασμό των δικαιωμάτων που αυτές προστατεύουν, ειδικά μέσα στη σημερινή δύσκολη οικονομική και κοινωνική συγκυρία. Απευθύνεται εξίσου προς την Τρόικα, υπενθυμίζοντας ότι οι Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας -την ευθύνη τήρησης των οποίων έχει η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας- κατοχυρώνουν δικαιώματα και θέτουν σαφή όρια στις οικονομικού χαρακτήρα παρεμβάσεις της Τρόικας.

Αναλυτικότερα :

- Στην έκθεση τονίζεται εξαρχής ότι από το Μάιο 2010, ως αποτέλεσμα των Μνημονίων, νομοθετικές παρεμβάσεις στο καθεστώς των συνδικαλιστικών ελευθεριών και των συλλογικών διαπραγματεύσεων, θίγουν ζητήματα που αφορούν ιδιαίτερα την ανάγκη να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία των κοινωνικών εταίρων, η αυτονομία των διαπραγματευόμενων μερών, η αναλογικότητα των μέτρων που επιβάλλονται σε σχέση με τον σκοπό τους, η προστασία των πιο ευάλωτων ομάδων και τελικά, η δυνατότητα αναθεώρησης των μέτρων μετά από συγκεκριμένη χρονική περίοδο.
- Αποτυπώνει τις θέσεις όλων όσων συναντήθηκε σε εθνικό επίπεδο[1], αλλά και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και τις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πάνω στα κρίσιμα ζητήματα των καταγγελιών της Γ.Σ.Ε.Ε. για την κατάφωρη παραβίαση από τα μέτρα θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύονται από κυρωμένες Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας, όπως της ελεύθερης συνδικαλιστικής δράσης, των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων, των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και των δίκαιων όρων αμοιβής και εργασίας, του αναγκαίου κοινωνικού διαλόγου για την άσκηση πολιτικής απασχόλησης, της κοινωνικής ασφάλισης, της αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών της Επιθεώρησης Εργασίας.
- Παραθέτει τον καταιγισμό των νομοθετικών μέτρων που έχουν επιβληθεί σε βάρος των δικαιωμάτων των εργαζομένων από τις αρχές του 2010 (ν. 3833/2010, ν. 3845/2010) έως και τον Οκτώβριο του 2011 (ν. 4024/2011) και παρατηρεί ότι η υιοθέτηση των περισσότερων από αυτά με τη διαδικασία του κατεπείγοντος έχει οδηγήσει σε γενική ανασφάλεια δικαίου, η οποία επιτείνεται επικίνδυνα από την ασάφεια ή τις αντιφάσεις που περιέχουν αρκετές διατάξεις και τη σύγχυση που έχει προκληθεί κυρίως στις αρμόδιες ελεγκτικές και δικαστικές αρχές.
- Διαπιστώνει ότι, ειδικά μετά τα τελευταία μέτρα που επιβλήθηκαν με το ν. 4024/2011 και τη ραγδαία υποβάθμιση

1. Συναντήσεις με Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ, ΣΕΒ, ΟΚΕ, ΟΜΕΔ, Συνήγορος του Πολίτη, ΕΒΕΑ,

του βιοτικού επιπέδου του λαού, ότι η έκρυθμη κατάσταση στην Ελλάδα απειλεί σοβαρά την κοινωνική συνοχή, αναδεικνύοντας την απώλεια εμπιστοσύνης στην ικανότητα και την αποτελεσματικότητα του Κράτους ως ρυθμιστή και παρόχου υπηρεσιών, ιδιαίτερα σε ό, τι αφορά τη φορολογία, την κοινωνική ασφάλιση και τη δικαιοσύνη σε συνδυασμό ,με την εκτεταμένη επικράτηση της αδήλωτης εργασίας στην αγορά εργασίας που εγείρει ζητήματα διακυβέρνησης του συστήματος συνολικά.

- Διαπιστώνει, σε πλήρη αντίθεση με την εμμονές της Τρόικας, ότι ο ν. 1876/1990, ως αποτέλεσμα «κοινωνικής συμφωνίας» περιέχει ένα σύστημα συλλογικών διαπραγματεύσεων και ΣΣΕ με εμφανή στοιχεία ισορροπίας, το οποίο έχει δημιουργήσει όχι μόνο μια μακρά θεσμική παράδοση συλλογικής ρύθμισης των όρων αμοιβής και εργασίας, αλλά και μια έννομη τάξη, η οποία αγνοείται πλήρως κατά τη λήψη μέτρων που δεν συνδέονται με την ελληνική πραγματικότητα και με έντονα αμφίβολη αποτελεσματικότητα.

- Συνεκτιμά την επέμβαση του Κράτους στη συλλογική αυτονομία και τις προστατευτικές ΣΣΕ (κυρίως την Εθνική Γενική ΣΣΕ και τις κλαδικές ΣΣΕ), με τα στοιχεία που αποδεικνύουν την επισφάλεια που διέπει τις εργασιακές σχέσεις, τα αυξημένα ποσοστά αδήλωτης ή/και ευέλικτης εργασίας, τα ολοένα αυξανόμενα ποσοστά ανεργίας που καθιστούν τους υποψήφιους εργαζόμενους πιο ευάλωτους στην αναγκαστική αποδοχή εργασίας με μειωμένα δικαιώματα, την απειλή απώλειας θέσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης και τον εξαναγκασμό των εργαζομένων σε αποδοχή όρων ευέλικτης απασχόλησης.

- Ζητά από την Κυβέρνηση να αντιμετωπίσει ως ζήτημα προτεραιότητας την αποκατάσταση του ελλείμματος ουσιαστικού κοινωνικού διαλόγου που οδήγησε στην πλήρη αγνόηση της κοινής στήριξης ακόμα και από τις εθνικές εργοδοτικές οργανώσεις κρίσιμων θεσμών του ν. 1876/1990 (πχ την επέκταση των ΣΣΕ) και τη λήψη μέτρων που δεν ανταποκρίνονται στις συνθήκες της χώρας και τις διεθνείς της υποχρεώσεις ως προς το σεβασμό θεμελιωδών εργασιακών δικαιωμάτων.

- Θέτει στη διάθεση της Κυβέρνησης την παροχή τεχνικής βοήθειας από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας σε σειρά ζητημάτων, που διαπιστώνεται παραβίαση Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας.

Η Ανώτατη Αποστολή της ΔΟΕ στα συμπεράσματα της Έκθεσής της, η οποία θα διαβιβασθεί άμεσα στις αρμόδιες ελεγκτικές Επιτροπές της ΔΟΕ που πρόκειται να εκδώσουν απόφαση για τις καταγγελίες της Γ.Σ.Ε.Ε., τονίζει στην Κυβέρνηση την ανάγκη να προβεί έμπρακτα στη διασφάλιση της συλλογικής αυτονομίας, αλλά και της αυτονομίας της συλλογικής διαπραγμάτευσης, στο σεβασμό κατά τη λήψη μέτρων της αρχής της αναλογικότητας και του αναγκαίου μέτρου σε σχέση με τον αντικειμενικά επιδιωκόμενο σκοπό, στην προστασία των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και στην εξέταση της πιθανότητας αναθεώρησης των μέτρων στο αμέσως προσεχές διάστημα.

Η ΜΙΣΘΩΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΟ 2011

του Γιώργου Κρητικίδη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας στην χώρα μας, χαρακτηρίζεται από την μικρή τους συμμετοχή στην απασχόληση και αντίθετα από το υψηλό ποσοστό ανεργίας. Υψηλή είναι επίσης η συμμετοχή τους στους εργαζόμενους με μερική απασχόληση, στους ανέργους αλλά και τους μη ενεργούς.

Κύριο χαρακτηριστικό της θέσης των γυναικών στην απασχόληση είναι οι κλάδοι και τα επαγγέλματα στα οποία κυρίως απασχολούνται, η θέση που έχουν στην επιχείρηση, η μορφή της εξαρτημένης εργασίας με την οποία εργάζονται και οι μικρότερες απολαβές (εισόδημα) που έχουν έναντι των ανδρών.

Στο εν λόγω άρθρο αποτυπώνονται τα βασικά χαρακτηριστικά των γυναικών στην αγορά εργασίας (απασχόληση, ανεργία, μη ενεργός πληθυσμός, θέση στην επιχείρηση και μέγεθος επιχείρησης), κατά το 2011 και δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη μισθωτή εργασία τους.

Ειδικότερα, η μισθωτή απασχόληση των γυναικών εξετάζεται μέσα από τη διάκρισή της σε ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της οικονομίας με περαιτέρω ανάλυση του ιδιωτικού τομέα μεταξύ ελληνίδων και μεταναστριών, ως προς το μέγεθος της επιχείρησης στην οποία εργάζονται, τις ευέλικτες μορφές εργασίας, τους κυριότερους κλάδους και στα επαγγέλματα όπου απασχολούνται καθώς και το εκπαιδευτικό τους επίπεδο. Τέλος, υπολογίστηκαν οι μέσοι καθαροί μηνιαίοι μισθοί ανδρών και γυναικών για τις όλες παραπάνω κατηγορίες των μισθωτών.

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ο παραγωγικός πληθυσμός των γυναικών (15-64 ετών) αντιστοιχεί στο 75,0% του συνολικού πληθυσμού των γυναικών, ενώ εκτός αγοράς εργασίας (δηλαδή οι μη ενεργοί) βρίσκεται το 43,0% των γυναικών παραγωγικής ηλικίας.

Οι γυναίκες αποτελούν το ήμισυ του παραγωγικού πληθυσμού (15-64 ετών) της χώρας και περί τα 2/3 των όσων βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας (65,8%).

Το ποσοστό ανεργίας τους είναι 1,2 φορές μεγαλύτερο από το μέσο ποσοστό ανεργίας και 1,5 φορά μεγαλύτερο του ποσοστού ανεργίας των ανδρών (20,0% έναντι 16,3% και 13,7% αντίστοιχα),

ενώ αποτελούν το ήμισυ των ανέργων (51,8%)[1].

Ο αριθμός των γυναικών που εργάζονται ανέρχεται σε 1.671.500 άτομα. Αναλογούν περίπου τέσσερις γυναίκες σε κάθε 10 εργαζόμενους (40,2%) και απασχολούνται κυρίως ως μισθωτές (οι δύο στις τρεις γυναίκες, ποσοστό 68,3% ή 1.142.000 μισθωτές). Περί το 1/4 των γυναικών απασχολούνται είτε ως εργοδότριες είτε ως αυτοαπασχολούμενες (4,8% και 18,5% αντίστοιχα), και το υπόλοιπο 8,8% είναι βοηθοί σε οικογενειακές επιχειρήσεις.

Η αναλογία είναι, μία γυναίκα σε κάθε πέντε εργοδότες, τρεις γυναίκες σε κάθε δέκα ελεύθερους επαγγελματίες, τέσσερις γυναίκες σε κάθε δέκα μισθωτούς και δύο σε κάθε τρία άτομα που εργάζονται ως βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση. (22,2%, 32,5%, 43,2% και 63,5% αντίστοιχα).

Η απασχόλησή τους (6 στις 10 εργαζόμενες) συνολικά συγκεντρώνεται στις επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 10 εργαζόμενους, (62,2%). Με εξαίρεση την μισθωτή απασχόληση όπου στις επιχειρήσεις απασχολούν μέχρι 10 εργαζόμενους εργάζεται το 45,0% των μισθωτών. Στις υπόλοιπες κατηγορίες η απασχόληση συγκεντρώνεται σε αυτού του μεγέθους τις επιχειρήσεις[2].

Το 44,5% των γυναικών που απασχολούνται έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 39,0% δευτεροβάθμια, ένα 16,0% πρωτοβάθμια εκπαίδευση και 0,5% δεν έχει πάει σχολείο. Η ποσοστιαία συμμετοχή των γυναικών στην συνολική απασχόληση της χώρας ανά εκπαιδευτικό επίπεδο είναι μεγαλύτερη έναντι της μέσης συμμετοχής των γυναικών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και όσων δεν έχουν πάει σχολείο. Η ποσοστιαία συμμετοχή είναι μικρότερη στην δευτεροβάθμια και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (46,5%, 43,5%, 36,0% και 36,9% αντίστοιχα έναντι 40,2% της μέσης συμμετοχής των γυναικών).

Πρέπει να επισημάνουμε ότι το υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, καθώς αυτή η κατηγορία βρίσκεται ενταγμένη αφ ενός μεν σε μεγαλύτερο βαθμό έναντι των υπολοίπων εκπαιδευτικών επιπέδων στην αγορά εργασίας, αφ ετέρου δε, αποτελούν το μικρότερο ποσοστό των γυναικών που βρίσκεται εκτός αγοράς εργασίας.

Η ΜΙΣΘΩΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Οι έξι στις δέκα γυναίκες μισθωτές (ποσοστό 62,0%) εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας κυρίως σε επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 10 εργαζόμενους (58,5%), ενώ στον ευρύτερο δημόσιο τομέα η απασχόληση των γυναικών συγκεντρώνεται σε επιχειρήσεις με απασχόληση πάνω από 10 εργαζόμενους (76,0%). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι οκτώ (8) στις 10 μισθωτές στις μικρές μεγέθους επιχειρήσεις να εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, ενώ στις επιχειρήσεις με

1. Μέχρι το 2008 το ποσοστό ανεργίας των γυναικών ήταν 1,5 φορές μεγαλύτερο του μέσου ποσοστού ανεργίας και 2πλάσιο έναντι του ποσοστού ανεργίας των ανδρών, ενώ αναλογούσαν στο 62,0% των ανέργων.
2. Ίδιες περίπου είναι και οι αναλογίες στο σύνολο της οικονομίας.

απασχόληση πάνω από 10 εργαζόμενους η αναλογία μεταξύ ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα να μοιράζεται σχεδόν εξ ίσου (53,0% έναντι 47,0% αντίστοιχα).

Στη γυναικεία μισθωτή απασχόληση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, περίπου μία (1) σε κάθε πέντε (5) εργαζόμενες, έχει ξένη υπηκοότητα (18,4%). Η απασχόληση των μεταναστριών μισθωτών συγκεντρώνεται σε μικρού μεγέθους επιχειρήσεις (84,5%), ενώ στις ελληνίδες λίγο πάνω από το ήμισυ σε επιχειρήσεις με απασχόληση πάνω από 10 εργαζόμενους (52,5%). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι τρεις στις τέσσερις και οι εννέα στις δέκα μισθωτές του ιδιωτικού τομέα να έχουν ελληνική υπηκοότητα και να εργάζονται είτε σε μικρές είτε σε μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις (73,4% και 93,0% αντίστοιχα).

Περίπου οι έξι στις δέκα μισθωτές γυναίκες (57,2%) εργάζονται στους κλάδους του Εμπορίου, της Εκπαίδευσης, της Υγείας και στην Δημόσια διοίκηση και Άμυνα, ενώ ένα ακόμη σημαντικό μερίδιο (20,5%) των γυναικών εργάζεται στους κλάδους της Βιομηχανίας, των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων και στις Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών.

Περίπου δύο στους τρεις μισθωτούς εργαζόμενους στην Υγεία και την Εκπαίδευση είναι γυναίκες, ενώ όσες εργάζονται στο κλάδο των Δραστηριοτήτων νοικοκυριών ως εργοδοτών αποτελούν το 95% της μισθωτής απασχόλησης. Το ποσοστό των γυναικών με μισθωτή απασχόληση στις άλλες δραστηριότητες, στη Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας καθώς και σε Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Τεχνικές δραστηριότητες ανέρχεται στο 60%, Επίσης γυναίκες, αποτελούν το ήμισυ των μισθωτών σε Τράπεζες (Χρηματοπιστωτικές και Ασφαλιστικές Δραστηριότητες), στα Ξενοδοχεία & Εστιατόρια και στις Διοικητικές και Υποστηρικτικές Δραστηριότητες. Στον κλάδο του Εμπορίου η μισθωτή απασχόληση των γυναικών αντιστοιχεί στο 46,3% των μισθωτών.

Στον ευρύτερο δημόσιο τομέα στους

κλάδους της Εκπαίδευσης, της Υγείας και της Δημόσιας Διοίκησης και Αμυνας, το ποσοστό των με μισθωτή απασχόληση είναι 86%. Ειδικότερα στον κλάδο της Εκπαίδευσης και ως εκπαιδευτικοί (επαγγελματίες) αναλογεί το 30,0% της γυναικείας απασχόλησης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Στην Δημόσια Διοίκηση και ως υπάλληλοι γραφείου, ως τεχνικοί και ως επαγγελματίες αναλογεί αντίστοιχα το 1/4 των γυναικών, ενώ στην Υγεία και ως τεχνικοί και ως επαγγελματίες αναλογεί το 15,0% των γυναικών με μισθωτή απασχόληση. Συνολικά στους τρεις αυτούς κλάδους και στα τρία αυτά επαγγέλματα συγκεντρώνεται το 70,0% της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας το 60% της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης συγκεντρώνεται στους κλάδους του Εμπορίου, της Βιομηχανίας, των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων και στις Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών. Οι γυναίκες πωλητές και οι υπάλληλοι γραφείου στον κλάδο του Εμπορίου αντιπροσωπεύουν το 1/4 της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα. Στα Ξενοδοχεία & τα Εστιατόρια (ως απασχολούμενες στην παροχή υπηρεσιών και ως ανειδίκευτες εργάτριες) αναλογεί το 10,0% αντίστοιχα των γυναικών μισθωτών. Στις Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών και ως ανειδίκευτες εργάτριες αναλογεί ένα 9,0% της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα. Το 4,4% της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης του ιδιωτικού τομέα εργάζονται στην Εκπαίδευση ως εκπαιδευτικοί (επαγγελματίες). Συνολικά στους τέσσερις αυτούς κλάδους και στα τέσσερα αυτά επαγγέλματα συγκεντρώνεται το 48,0% της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης του ιδιωτικού τομέα.

Η απασχόληση των μεταναστριών που εργάζονται ως μισθωτές στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας συγκεντρώνεται κατά το ήμισυ περίπου στις Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών και κατά το 1/5 στα Ξενοδοχεία & τα Εστιατόρια (45,0% και 19,0% αντίστοιχα), κυρίως ως ανειδίκευτες εργάτριες (52,0%) και ως απασχολούμενες στην παροχή υπηρεσιών (10,0%).

Η μισθωτή απασχόληση των μεταναστριών στον κλάδο Δραστηριοτήτων νοικοκυριών ως εργοδοτών αποτελεί το 85% της μισθωτής απασχόλησης των ανειδίκευτων εργατριών μισθωτών γυναικών στον ιδιωτικό τομέα και 46,5% στο αντίστοιχο επάγγελμα στον κλάδο των Ξενοδοχείων και Εστιατορίων. Η αναλογία στο σύνολο των απασχολουμένων στον ίδιο κλάδο είναι στο 28,0% των απασχολούμενων στην παροχή υπηρεσιών στον ίδιο κλάδο[3].

Πάνω από το ήμισυ της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας με ελληνική υπηκοότητα (54,2%) συγκεντρώνεται στους κλάδους του Εμπορίου, της Βιομηχανίας και των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων, ενώ ένα ακόμη σημαντικό μερίδιο των ελληνίδων (25,6%) εργάζεται στους κλάδους των

3. Πέραν αυτών των κλάδων/επαγελμάτων οι μετανάστριες εργαζόμενες έχουν υψηλή συμμετοχή και σε άλλους κλάδους/επαγγέλματα.

Επαγγελματικών, Επιστημονικών και Τεχνικών δραστηριοτήτων, της Εκπαίδευσης, της Υγείας και στις Τράπεζες (Χρηματοπιστωτικές και Ασφαλιστικές Δραστηριότητες).

Ειδικότερα, στον κλάδο του Εμπορίου οι πωλητές και υπάλληλοι γραφείου αποτελούν το 28,0% της συνολικής γυναικείας μισθωτής ελληνικής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα. Στα Ξενοδοχεία & τα Εστιατόρια οι απασχολούμενες στην παροχή υπηρεσιών και οι ανειδίκευτες εργάτριες αποτελούν το 8,0% αντίστοιχα των γυναικών μισθωτών. Ένα 5,0% της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης του ιδιωτικού τομέα εργάζονται στην Εκπαίδευση ως εκπαιδευτικοί (επαγγελματίες), το 2,7% ως επαγγελματίες στις Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Τεχνικές δραστηριότητες. Το 2,7% αναλογεί σε τεχνικούς στην Υγεία ενώ ως ειδικευμένες τεχνίτριες στην Βιομηχανία αναλογεί ένα 3,0%. Συνολικά στους έξι αυτούς κλάδους και στα έξη αυτά επαγγέλματα συγκεντρώνεται το 50,0% της γυναικείας μισθωτής απασχόλησης με ελληνική υπηκοότητα που εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας.

Το μέσο ποσοστό της μερικής απασχόλησης των μισθωτών γυναικών ανέρχεται στο 8,7%, ενώ τα 2/3 των γυναικών που εργάζονται με αυτό το καθεστώς εργασίας δεν το επέλεξαν αλλά δέχτηκαν αυτήν την θέση εργασίας επειδή δεν μπορούσαν να βρουν εργασία πλήρους απασχόλησης (74,0%).

Στις γυναίκες που εργάζονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα το ποσοστό της μερικής απασχόλησης είναι πολύ χαμηλότερο (3,7%) ενώ είναι πολύ μεγαλύτερο για τις εργαζόμενες στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας (11,7%). Το ποσοστό της μερικής απασχόλησης των ελληνίδων στον ιδιωτικό τομέα είναι παραπλήσιο με το μέσο ποσοστό της μερικής απασχόλησης του ιδιωτικού τομέα (11,3%), ενώ των μεταναστριών είναι λίγο μεγαλύτερο (13,6%), καθώς μία στις πέντε μισθωτές που εργάζεται με μερική απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας είναι μετανάστρια (21,4%).

Το μέσο ποσοστό της προσωρινής εργασίας των μισθωτών γυναικών ανέρχεται στο 13,4%, ενώ οι οκτώ στις δέκα γυναίκες που εργάζονται με αυτό το καθεστώς εργασίας δεν το επέλεξαν αλλά δέχτηκαν αυτήν την θέση εργασίας επειδή δεν μπορούσαν να βρουν εργασία μόνιμης εργασίας (78,5%).

Στις γυναίκες που εργάζονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα το ποσοστό της προσωρινής εργασίας είναι πολύ χαμηλότερο (8,9%) ενώ είναι πολύ μεγαλύτερο για τις εργαζόμενες στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας (16,2%). Το ποσοστό της προσωρινής εργασίας των ελληνίδων στον ιδιωτικό τομέα είναι μικρότερο από το μέσο του ιδιωτικού τομέα (12,6%), ενώ των μεταναστριών είναι πολύ μεγαλύτερο (32,0%), καθώς μία στις τρεις μισθωτές που εργάζεται με προσωρινή εργασία στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας είναι μετανάστρια (36,3%).

Όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο το 52,2% των μισθωτών γυναικών με τριτοβάθμια εκπαίδευση εργάζεται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, έναντι 47,8% που αναλογεί στις μισθωτές γυναίκες του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας.

Με δευτεροβάθμια και πρωτοβάθμια εκπαίδευση στον ιδιωτικό τομέα της οικο-

νομίας εργάζονται πάνω από τα 2/3 των μισθωτών γυναικών (78,0%), με την συμμετοχή των μεταναστριών να ανέρχεται σε 25,0% και 34,0% αντίστοιχα σε δευτεροβάθμια και πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Η μισθωτή απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας των ελληνίδων συγκεντρώνεται στην τριτοβάθμια και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, 46,6% και 44,8% αντίστοιχα και μόλις το 8,5% έχει τελειώσει πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στις μετανάστριες η μισθωτή απασχόληση συγκεντρώνεται κατά τα 2/3 στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 1/5 έχει πρωτοβάθμια εκπαίδευση, (66,0% και 19,2% αντίστοιχα) και το υπόλοιπο 14,8% έχει τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ΜΕΣΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ

Σε γενικές γραμμές το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα στον ευρύτερο δημόσιο τομέα είναι μεγαλύτερο έναντι όλων των υπολοίπων μέσων (οικονομίας και ιδιωτικού τομέα), ενώ το μέσο μηνιαίο καθαρό εισόδημα των Ελλήνων (στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας) είναι μεγαλύτερο έναντι των μέσων καθαρών μηνιαίων εισοδημάτων του ιδιωτικού τομέα και των μεταναστών.

Επίσης σε γενικές γραμμές, το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα όσων έχουν τελειώσει τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι μεγαλύτερο από όλα τα άλλα μέσα μηνιαία εισοδήματα τα οποία προκύπτουν από τις υπόλοιπες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα που προέρχεται είτε από πλήρη είτε από μόνιμη απασχόληση είναι κατά τι μεγαλύτερο του μέσου καθαρού μηνιαίου εισοδήματος. Αντίθετα, το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα που προέρχεται από εργασία με καθεστώς μερικής απασχόλησης αντιστοιχεί στο 45,0% του μέσου καθαρού εισοδήματος που προέρχεται από πλήρη απασχόληση, ενώ το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα που προέρχεται από εργασία με καθεστώς προσωρινής απασχόλησης

αντιστοιχεί στα 2/3 περίπου του μέσου καθαρού μηνιαίου εισοδήματος που προέρχεται από μόνιμη εργασία. Οι αναλογίες αυτές διαφοροποιούνται ως προς το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των εν λόγω κατηγοριών στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας σε 50,0% και 74,0% αντίστοιχα.

Το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των γυναικών το οποίο δεν ξεπερνά τα 1.000€ υπολείπεται κατά 8 μονάδες από το μέσο καθαρό μηναίο εισόδημα του συνόλου της οικονομίας και κατά 13 μονάδες από το αντίστοιχο των ανδρών.

Το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των γυναικών το οποίο προέρχεται είτε από πλήρη είτε από μερική απασχόληση υπολείπεται κατά 6,5 μονάδες από τα αντίστοιχα μέσα καθαρά μηνιαία εισοδήματα της οικονομίας ενώ ως προς τα αντίστοιχα των ανδρών υπολείπεται κατά 10,6 μονάδες στην πλήρη απασχόληση και 16,0 μονάδες στην μερική απασχόληση.

Το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των γυναικών το οποίο προέρχεται από μόνιμη ή προσωρινή εργασία υπολείπεται κατά 7,2 και 9,0 μονάδες από τα αντίστοιχα μέσα καθαρά μηνιαία εισοδήματα της οικονομίας ενώ ως προς τα αντίστοιχα των ανδρών υπολείπεται κατά 12,0 μονάδες στην μόνιμη εργασία και 16,0 μονάδες στην προσωρινή εργασία.

Σύμφωνα με έρευνες που αφορούν τις μισθολογικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, οι αμοιβές των ανδρών είναι, κατά μέσο όρο, υψηλότερες από τις αμοιβές των γυναικών γεγονός το οποίο αποδίδεται στο ότι οι άνδρες έχουν μεγαλύτερη ηλικία και εμπειρία από τις γυναίκες, στο επίπεδο εκπαίδευσης. Σημαντικό ρόλο παίζουν ακόμη η οικογενειακή κατάσταση, οι ώρες απασχόλησης, οι επαγγελματικές δεξιότητες και το επάγγελμα, γνωστά ως "παραγωγικά χαρακτηριστικά". Όμως όταν επίκεντρο των μελετών[4] είναι να ερμηνεύσουν ή να εξετάσουν κατά πόσο οι διαφορές αυτές αντανακλούν διαφορές ως προς τα παραγωγικά χαρακτηριστικά των εργαζομένων ή αποτελούν το "ανερμήνευτο μέρος της διαφοράς αμοιβών", ή διαφορετικό παράγοντα "διάκρισης σε βάρος των γυναικών", καταδεικνύουν ότι ο σημαντικότερος παράγοντας είναι το "ανερμήνευτο μέρος των αμοιβών" καθώς ερμηνεύουν το 59,4% αυτών, έναντι 40,6% που ερμηνεύουν οι κατά φύλο διαφορές των παραγωγικών χαρακτηριστικών[5].

Από αυτό δε το ανερμήνευτο μέρος, οι 21,9 εκατοστιαίες μονάδες χαρακτηρίζονται ως "πλεονέκτημα των ανδρών", δηλαδή ως το γεγονός ότι οι άνδρες εργαζόμενοι αμείβονται περισσότερο από το σύνολο των εργαζομένων ακόμη και αν οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν τα ίδια παραγωγικά χαρακτηριστικά.

Οι υπόλοιπες 37,5 εκατοστιαίες μονάδες είναι το "μειονέκτημα των γυναικών", δηλαδή το γεγονός ότι οι γυναίκες αμείβονται, κατά μέσον όρο, λιγότερο από ότι το σύνολο των εργαζομένων ακόμη και αν έχουν τα ίδια παραγωγικά χαρακτηριστικά, δηλαδή επειδή είναι γυναίκες και όχι γιατί

4. Ανάλυση κατά προσδιοριστικούς παράγοντες σύμφωνα με Oaxaca και Ransom 1994.

5. Οι συντελεστές στις μισθολογικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, Παπαπέτρου Ευαγγελία, Οικονομικό Δελτίο 23, 7/04 Τράπεζα της Ελλάδος.

έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά ανθρώπινου κεφαλαίου.

Το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των γυναικών που εργάζονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα πλησιάζει το 95,0% σε όλες τις κατηγορίες απασχολούμενων του αντίστοιχου μέσου μηνιαίου εισοδήματος για το σύνολο της οικονομίας και με εξαίρεση την μερική απασχόληση όπου υπολείπεται κατά 14,2 μονάδες.

Στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των γυναικών σε όλες τις κατηγορίες απασχολούμενων δεν ξεπερνά το 90,0% των αντίστοιχων μέσων μηνιαίων μισθών για το σύνολο της οικονομίας, με εξαίρεση την μερική απασχόληση όπου υπολείπεται μόλις κατά 5,0 μονάδες. Το ίδιο συμβαίνει και με το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των ελληνίδων γυναικών που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, ενώ για τις μετανάστριες εξαίρεση αποτελεί το μέσο μηνιαίο καθαρό εισόδημα που προέρχεται από προσωρινή εργασία που υπολείπεται κατά 7,7 μονάδες από το αντίστοιχο μέσο του συνόλου των μεταναστών.

Το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα του συνόλου των γυναικών υπολείπεται από αυτό των γυναικών του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά 19,4 μονάδες, ενώ το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των γυναικών του ιδιωτικού τομέα υπολείπεται έναντι αυτού του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά 31,4 μονάδες και έναντι του μέσου καθαρού μηνιαίου εισοδήματος των γυναικών κατά 15 μονάδες.

Το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα των μεταναστριών υπολείπεται από αυτό των ελληνίδων γυναικών που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα κατά 23,0 μονάδες ως προς το μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα που προέρχεται είτε από πλήρη είτε από μόνιμη απασχόληση.

Αντίστοιχα, το μέσο μηνιαίο εισόδημα των μεταναστριών υπολείπεται κατά 18,7 μονάδες και μόλις κατά 5,0 μονάδες ως προς τα μέσα καθαρά μηνιαία εισοδήματα των ελληνίδων που προέρχονται από μερική και από προσωρινή απασχόληση.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Από την ιδιαίτερη θέση των γυναικών στον τρόπο κοινωνικής αναπαραγωγής, που βασίζεται στην οικογένεια και η οποία είναι θεμελιώδης[5], προκύπτει η σχέση τους με το εργατικό δυναμικό, την απασχόληση, την εργασία, την ανεργία και την αεργία.

Η υποδεέστερη θέση των γυναικών στην απασχόληση και την εργασία (όπως εκφράζεται με την βραχεία ή σύντομη καριέρα, την στασιμότητα στην εργασιακή ιεραρχία, τις χαμηλότερες αμοιβές, την μικρότερη συσσώρευση εργασιακής πείρας συνολικά ή στον τελευταίο εργοδότη κλπ) ανάγεται στο γεγονός ότι αναλαμβάνουν ρόλο, στο εσωτερικό της οικογένειας, που είναι σημαντικότερος από τον αντίστοιχο των ανδρών (με όρους ωρών οικιακής εργασίας και αφοσίωσης).

Εν απουσία αξιόλογου κοινωνικού κράτους οι γυναίκες καλούνται να αναλάβουν

5. Καθώς εξασφαλίζει τις εργασίες αναπαραγωγής στο εσωτερικό της οικογένειας και τις εργασίες παραγωγής εμπορευμάτων στο εσωτερικό των επιχειρήσεων.

τον κύριο ρόλο στην αναπαραγωγή (στην οικιακή εργασία) και έναν δευτερεύοντα ρόλο στην εμπορευματική παραγωγή.

Η ένταξή τους ωστόσο, τόσο στον εκπαιδευτικό μηχανισμό, όσο και στην απασχόληση εξακολουθεί να επηρεάζεται θεαματικά από τον παραδοσιακό ρόλο που αναλαμβάνουν στην οικογένεια ως σύζυγοι, μητέρες και κόρες: στην μεν τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπου η παρουσία τους είναι πλέον ισάξια των ανδρών, ακολουθούν σπουδές ανθρωπιστικής κατεύθυνσης (και σε μικρότερο βαθμό τεχνικής κατεύθυνσης), στην δε αγορά εργασίας καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας που αντιστοιχούν στον παραδοσιακό ρόλο των γυναικών στην οικογένεια (εκπαιδευτικοί, υπηρεσίες υγείας, κοινωνική εργασία, φροντίδα, υπηρεσίες καθαρισμού, υφαντουργία και ιματισμός, θέσεις εργασίας στη "ήπια οικονομία" και ιδιαίτερα στον δημόσιο τομέα, υπάλληλοι γραφείου κλπ).

Η διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων που οφείλεται τόσο το μειωμένο ποσοστό συμμετοχής όσο και το αυξημένο ποσοστό ανεργίας, ευθύνονται για το χαμηλό ποσοστό απασχόλησης των γυναικών ενώ αποτελεί απλή αντανάκλαση της διαφορετικής θέσης τους στον κοινωνικό καταμερισμό εργασίας στον οικιακό και στον επιχειρηματικό τομέα της οικονομίας. Οι οικογένειες αναπτύσσουν ενδεχομένως στρατηγικές απασχόλησης στις οποίες οι άνδρες έχουν προτεραιότητα στην απασχόληση (Kostaki & Ioakimoglou 1996) και το γυναικείο εργατικό δυναμικό αναλαμβάνει τον ρόλο της εφεδρείας[6].

Ο κατά φύλο διαχωρισμός των επαγγελμάτων σχετίζεται προφανώς με τους ρόλους των δύο φύλων και τις συνακόλουθες προκαταλήψεις περί «ανδρικών» και «γυναικείων» επαγγελμάτων όπως αυτές διαμορφώθηκαν ιστορικά, καθώς οι γυναίκες ακολουθούν εκπαίδευση και επαγγέλματα, σε κλάδους παραγωγής, που αντιστοιχούν στα παραδοσιακά "καθήκοντα" της γυναίκας στην οικογένεια και το νοικοκυριό.

6. Ο εφεδρικός χαρακτήρας του γυναικείου εργατικού δυναμικού αντανακλάται και στο υψηλό ποσοστό μερικής απασχόλησης σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών.

Πίνακας 1. Κατάσταση απασχόλησης, 2011

	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΕΣ	ΑΝΕΡΓΕΣ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	% Ανεργίας
Γυναίκες					
ΣΥΝΟΛΟ	**1.671.485**	**417.062**	**2.689.813**	**4.778.360**	**20,0**
15-64	***1.647.416***	***416.236***	***1.541.042***	***3.604.694***	***20,2***
Και τα δύο φύλα					
ΣΥΝΟΛΟ	**4.156.338**	**810.822**	**4.370.464**	**9.337.624**	**16,3**
15-64	***4.079.956***	***809.450***	***2.341.276***	***7.230.682***	***16,6***
Άνδρες					
ΣΥΝΟΛΟ	**2.484.853**	**393.760**	**1.680.651**	**4.559.264**	**13,7**
15-64	***2.432.540***	***393.214***	***800.234***	***3.625.988***	***13,9***
Συμμετοχή Γυναικών					
ΣΥΝΟΛΟ	40,2	51,4	61,5	51,2	1,2
15-64	***40,4***	***51,4***	***65,8***	***49,9***	1,2

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Πίνακας 2. Η μισθωτή απασχόληση των γυναικών ανά μέγεθος επιχείρησης, στον ευρύτερο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, σε διάκριση πλήρους και μερικής απασχόλησης, μόνιμης και προσωρινής εργασίας

	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	*Ελληνική Υπηκοότητα*	*Ξένη Υπηκοότητα*
ΜΕΧΡΙ 10 ΑΤΟΜΑ	519.050	104.588	414.462	*304.318*	*110.144*
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΑΤΟΜΑ	622.926	329.279	293.647	*273.327*	*20.320*
ΣΥΝΟΛΟ	**1.141.976**	**433.867**	**708.109**	577.645	130.464
ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ					
ΜΕΧΡΙ 10 ΑΤΟΜΑ	458.191	98.489	359.702	*265.098*	*94.604*
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΑΤΟΜΑ	584.611	319.239	265.372	*247.266*	*18.106*
ΣΥΝΟΛΟ	**1.042.802**	**417.728**	**625.074**	512.364	112.710
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ					
ΜΕΧΡΙ 10 ΑΤΟΜΑ	60.859	6.099	54.760	*39.220*	*15.540*
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΑΤΟΜΑ	38.315	10.040	28.275	*26.061*	*2.214*
ΣΥΝΟΛΟ	**99.174**	**16.139**	**83.035**	65.281	17.754
ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ					
ΜΕΧΡΙ 10 ΑΤΟΜΑ	422.945	89.665	333.280	*259.804*	*73.476*
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΑΤΟΜΑ	565.878	305.620	260.258	*244.831*	*15.427*
ΣΥΝΟΛΟ	**988.823**	**395.285**	**593.538**	504.635	88.903
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ					
ΜΕΧΡΙ 10 ΑΤΟΜΑ	96.105	14.923	81.182	*44.514*	*36.668*
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΑΤΟΜΑ	57.048	23.659	33.389	*28.496*	*4.893*
ΣΥΝΟΛΟ	**153.153**	**38.582**	**114.571**	73.010	41.561

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Πίνακας 3. Η μισθωτή απασχόληση των γυναικών ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στον ευρύτερο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας

ΜΙΣΘΩΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	*Ελληνική Υπηκοότητα*	*Ξένη Υπηκοότητα*
01A Α. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	10.809	322	10.487	5.025	5.462
02B Β. ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	229		229	229	
03C Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	77.601	1.998	75.603	69.422	6.181
04D Δ. ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΠ	6.567	4.212	2.355	2.355	
05E Ε. ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	5.261	3.992	1.269	1.095	174
06F ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	7.633	676	6.957	6.775	182
07G Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ. ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ	199.673	942	198.731	188.337	10.394
08H Η. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	25.658	8.663	16.995	15.769	1.226
09J Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	85.292	1.487	83.805	57.905	25.900
10K Ι. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	28.769	6.523	22.246	21.238	1.008
11L Κ. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	48.321	15.822	32.499	32.180	319
12M Λ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	384		384	384	
13N Μ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	47.294	4.698	42.596	41.608	988
14O Ν. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	31.602	2.766	28.836	20.987	7.849
15P Ξ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	128.686	128.686			
16Q Ο. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	190.849	151.759	39.090	38.022	1.068
17R Π. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	134.082	92.716	41.366	35.881	5.485
18S Ρ. ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	13.806	5.895	7.911	7.062	849
19T Σ. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	27.250	2.461	24.789	20.091	4.698
20Y Τ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ	71.155		71.155	12.474	58.681
21Z Υ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΩΔΑΦΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ	1.055	249	806	806	
ΣΥΝΟΛΟ	**1.141.976**	**433.867**	**708.109**	**577.645**	**130.464**

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 Β΄ τριμήνου

Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Πίνακας 4: Μέσες καθαρές μηνιαίες αμοιβές ανά φύλο, 2011

ΜΕΣΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	*Ελληνική Υπηκοότητα*	*Ξένη Υπηκοότητα*
ΣΥΝΟΛΟ	985	*1.221*	837	*876*	*672*
ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	1.035	*1.248*	889	*929*	*716*
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	471	*509*	463	*482*	*392*
ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	1.033	*1.266*	874	*906*	*693*
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	676	*753*	651	*663*	*631*

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΜΕΣΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	*Ελληνική Υπηκοότητα*	*Ξένη Υπηκοότητα*
ΣΥΝΟΛΟ	1.069	*1.281*	947	*994*	*760*
ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	1.105	*1.299*	988	*1.036*	*793*
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	503	*593*	488	*500*	*448*
ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	1.113	*1.318*	986	*1.023*	*794*
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	743	*801*	727	*757*	*684*

ΜΕΣΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΝΔΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	*Ελληνική Υπηκοότητα*	*Ξένη Υπηκοότητα*
ΣΥΝΟΛΟ	1.134	*1.334*	1.028	*1.082*	*819*
ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	1.157	*1.341*	1.056	*1.110*	*842*
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	560	*784*	529	*533*	*520*
ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	1.174	*1.361*	1.065	*1.107*	*858*
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	807	*868*	794	*849*	*724*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Πίνακας 4Α: Μέσες καθαρές μηνιαίες αμοιβές ανά επίπεδο εκπαίδευσης, 2011

ΜΕΣΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ	**1.119**	**854**	**735**	**643**	**985**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.274	1.128	844		1.221
Ιδιωτικός Τομέας	**946**	**776**	**702**	**643**	**837**
Ελληνική Υπηκοότητα	*963*	*813*	*732*	*643*	*876*
Ξένη Υπηκοότητα	*722*	*668*	*647*		*672*
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	**1.159**	**905**	**796**	**692**	**1.035**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.290	1.165	933		1.248
Ιδιωτικός Τομέας	**998**	**824**	**757**	**692**	**889**
Ελληνική Υπηκοότητα	*1.011*	*862*	*809*	*692*	*929*
Ξένη Υπηκοότητα	*796*	*712*	*670*		*716*
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	**541**	**432**	**415**	**450**	**471**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	604	423	431		509
Ιδιωτικός Τομέας	**526**	**432**	**409**	**450**	**463**
Ελληνική Υπηκοότητα	*542*	*454*	*399*	*450*	*482*
Ξένη Υπηκοότητα	*413*	*374*	*445*		*392*
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	**1.161**	**897**	**762**	**643**	**1.033**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.311	1.192	887		1.266
Ιδιωτικός Τομέας	**985**	**805**	**720**	**643**	**874**
Ελληνική Υπηκοότητα	*999*	*834*	*758*	*643*	*906*
Ξένη Υπηκοότητα	*781*	*685*	*637*		*693*
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	**731**	**642**	**644**		**676**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	836	604	599		753
Ιδιωτικός Τομέας	**654**	**649**	**651**		**651**
Ελληνική Υπηκοότητα	*676*	*659*	*638*		*663*
Ξένη Υπηκοότητα	*496*	*638*	*668*		*631*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Πίνακας 4Β: Μέσες καθαρές μηνιαίες αμοιβές ανά επίπεδο εκπαίδευσης, 2011

ΜΕΣΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΝΔΡΩΝ	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ	**1.311**	**1.045**	**916**	**787**	**1.134**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.399	1.254	1.140	950	1.334
Ιδιωτικός Τομέας	**1.218**	**969**	**882**	**775**	**1.028**
Ελληνική Υπηκοότητα	*1.231*	*1.007*	*974*	*896*	*1.082*
Ξένη Υπηκοότητα	*999*	*838*	*749*	*724*	*819*
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	**1.328**	**1.070**	**940**	**795**	**1.157**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.406	1.259	1.167	950	1.341
Ιδιωτικός Τομέας	**1.243**	**998**	**904**	**784**	**1.056**
Ελληνική Υπηκοότητα	*1.254*	*1.036*	*1.005*	*953*	*1.110*
Ξένη Υπηκοότητα	*1.048*	*865*	*763*	*724*	*842*
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	**652**	**518**	**559**	**600**	**560**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	868	780	409		784
Ιδιωτικός Τομέας	**568**	**499**	**571**	**600**	**529**
Ελληνική Υπηκοότητα	*583*	*488*	*594*	*600*	*533*
Ξένη Υπηκοότητα	*465*	*525*	*525*		*520*
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	**1.336**	**1.081**	**963**	**796**	**1.174**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.422	1.283	1.177	950	1.361
Ιδιωτικός Τομέας	**1.242**	**1.001**	**924**	**785**	**1.065**
Ελληνική Υπηκοότητα	*1.252*	*1.032*	*993*	*896*	*1.107*
Ξένη Υπηκοότητα	*1.036*	*869*	*791*	*734*	*858*
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	**933**	**782**	**746**	**600**	**807**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	938	785	805		868
Ιδιωτικός Τομέας	**930**	**781**	**742**	**600**	**794**
Ελληνική Υπηκοότητα	*944*	*802*	*860*		*849*
Ξένη Υπηκοότητα	*841*	*752*	*676*	*600*	*724*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Πίνακας 4Γ: Μέσες καθαρές μηνιαίες αμοιβές ανά επίπεδο εκπαίδευσης, 2011

ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΜΕΣΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ	**1.214**	**970**	**857**	**749**	**1.069**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.335	1.210	1.006	950	1.281
Ιδιωτικός Τομέας	**1.082**	**891**	**828**	**738**	**947**
Ελληνική Υπηκοότητα	*1.098*	*930*	*897*	*752*	*994*
Ξένη Υπηκοότητα	*842*	*763*	*722*	*724*	*760*
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	**1.244**	**1.008**	**897**	**771**	**1.105**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.347	1.227	1.070	950	1.299
Ιδιωτικός Τομέας	**1.125**	**931**	**863**	**761**	**988**
Ελληνική Υπηκοότητα	*1.138*	*970*	*948*	*808*	*1.036*
Ξένη Υπηκοότητα	*913*	*800*	*739*	*724*	*793*
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	**571**	**466**	**479**	**506**	**503**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	697	530	427		593
Ιδιωτικός Τομέας	**536**	**460**	**490**	**506**	**488**
Ελληνική Υπηκοότητα	*552*	*467*	*488*	*506*	*500*
Ξένη Υπηκοότητα	*426*	*440*	*494*		*448*
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	**1.249**	**1.011**	**899**	**754**	**1.113**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	1.366	1.252	1.049	950	1.318
Ιδιωτικός Τομέας	**1.117**	**923**	**865**	**743**	**986**
Ελληνική Υπηκοότητα	*1.130*	*954*	*923*	*752*	*1.023*
Ξένη Υπηκοότητα	*893*	*795*	*748*	*734*	*794*
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	**809**	**716**	**711**	**600**	**743**
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	874	695	691		801
Ιδιωτικός Τομέας	**762**	**719**	**713**	**600**	**727**
Ελληνική Υπηκοότητα	*780*	*740*	*766*		*757*
Ξένη Υπηκοότητα	*638*	*694*	*674*	*600*	*684*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ 2007 - 2011

Επιμέλεια: Γιώργος Κολλιάς

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	ΤΕΥΧΟΣ
1. Η διεύρυνση του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το κόστος εργασίας (Κριτική στις απόψεις της Τράπεζας της Ελλάδος).	Ηλία Ιωακείμογλου	137
2. Ανταγωνιστικότητα και προοπτική ανάπτυξης των εμπορευματικών Λιμένων Πειραιά - Θεσσαλονίκης.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Πανεπιστήμιο Πειραιά	141
3. Έκθεση του ΙΝΕ για Την Ελληνική Οικονομία και την Απασχόληση το 2007 (Σύνοψη Συμπερασμάτων).	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδη	142
4. Η Μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων.	Άντας Σταμάτη	143
5. Βασικές Παρατηρήσεις και Προτάσεις της ΓΣΕΕ στο προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού το 2008.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	144
6. Τεκμηρίωση μισθολογικών αιτημάτων της ΓΣΕΕ για την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του 2008.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	145
7. Παγκοσμιοποίηση: Ανταγωνιστικότητα και η πρόταση της *αναγκαστικής προσαρμογής*.	Του Ν. Γραμματικού & Δ. Κατσορίδα	147
8. Η Ελληνική Οικονομία και η Απασχόληση το 2008.	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	153
9. Στρατηγική της Λισσαβώνας	Π.Λ. Ρυλμόν	154
10. Κλιματικές αλλαγές, μετανάστευση, καταναλωτές και πράσινα επαγγέλματα	Γ. Παναγόπουλου	154
11. Κρατικός Προϋπολογισμός του 2009 και οι προτάσεις της ΓΣΕΕ	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	156
12. Εξαγορές και Συγχωνεύσεις των επιχειρήσεων	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	158
13. Η εργασία κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.	Σ. Ρομπόλης	159
14. Οικονομική Κρίση και απολύσεις	Άντας Σταμάτη	159
15. Διαρθρωτική ή κυκλική ανεργία στην Ελλάδα σήμερα;	Α. Ευστράτογλου	159

16. Οι δυνάμεις της εργασίας σε πρωταγωνιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης.	Γ. Παναγόπουλου (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ)	162
17. Η κρίση του κυρίαρχου οικονομικού υποδείγματος	Δ. Κατσορίδα	162
18. Η οικονομική κρίση και υγεία	Θεοδώρας Τζανετάκη	162
19. Ετήσια Έκθεση του ΙΝΕ για την Ελληνική Οικονομία και την Απασχόληση (Σύνοψη Συμπερασμάτων).	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	164
20. Οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδας και Κίνας	Σπύρου Χρυσανθακόπουλου	168
21. Ρουμάνικη Οικονομία και Απασχόληση	Ελένη Τσακαμή	168
22. Προτάσεις ΓΣΕΕ για το φορολογικό και την χρηματοδότηση του ασφαλιστικού συστήματος	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	169
23. Οικονομική κρίση, κρίση απασχόλησης και κρίση κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	172
24. Περιφερειακή Ανάπτυξη στο Νομό ξάνθης.	Γ. Κρητικίδη	173
25 Η ελληνική οικονομία και απασχόληση το 2010.	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	175
26. Πληθωρισμός και ανεργία στην Ελλάδα.	Σπύρου Χρυανθόπουλου	177
27. Αναδιανομή εισοδήματος και ανάπτυξη για την έξοδο από την κρίση της ελληνικής οικονομίας	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	178
28. Ανάπτυξη προοπτικές απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	180
29. Το εργασιακό τοπίο στην Ελλάδα μετά το μνημόνιο	Γ. Κουζή	181
30. Αναδιανομή και ανάπτυξη για την έξοδο από τη κρίση	Γ. Παναγόπουλου. ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	183
31. Ευρωπαϊκή στρατηγική για την οικονομία και την απασχόληση στην Ε.Ε	Γ. Κρητικίδη & Χρ. Παπαβασιλείου	183
32. Ετήσια Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία και απασχόληση	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	186
33. Η ΓΣΕΕ κατά των μνημονικών μέτρων σε διεθνές επίπεδο.	Ζωής Λαναρά Έλλης Βαρχαλαμά	187
34. Κρατικός Προϋπολογισμός 2012	Σπύρου Χρυσανθόπουλου	188

2. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ		
1. Παρατηρήσεις της ΓΣΕΕ επί του κειμένου του Πράσινου Βιβλίου της Ε.Ε. για τον εκσυγχρονισμό του Εργατικού	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	137
2. Η μισθωτή απασχόληση στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.	Γ. Κρητικίδη	140
3. Έκθεση του ΙΝΕ για την Ελληνική Οικονομία και την Απασχόληση το 2007 (Σύνοψη Συμπερασμάτων).	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδη	142
4. Η Μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων.	Άντας Σταμάτη	143
5. Η απασχόληση & η ανεργία το 2007	Γ. Κρητικίδη	143
6. Η εργασία διαμέσου Εταιρίας Προσωρινής Απασχόλησης στην Ε.Ε. των 15.	Σοφίας Λαμπουσάκη	144
7. Η ανεργία στην Ελλάδα 1998 – 2007.	Γ. Κρητικίδη	146
8. Επισφαλή εργασία στην Ελλάδα	Χρήστου Τριανταφύλλου	148
9. Νέοι και μισθωτή απασχόληση	Γ. Κρητικίδη	148
10. Ευελιξία και ασφάλεια (Flexicurity): Μύθοι και πραγματικότητα.	Γ. Κουζή	149
11. Φύλο και εργασιακές σχέσεις	Α. Σταμάτη	151
12. Η απασχόληση των μεταναστών	Γ. Κρητικίδη	152
13. Κλιματικές αλλαγές, μετανάστευση, καταναλωτές και πράσινα επαγγέλματα	Γ. Παναγόπουλου	154
14. Οικογένεια και άνεργοι	Π. Σούλιου & Κ. Μπουκουβάλα	155
15. Οι εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα και οι προτάσεις αναβάθμισής στους.	Γιάννη Κουζή	156
16. Ετήσια Έκθεση για τις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	157
17. Οι εργασιακές σχέσεις στην διευρυμένη Ευρώπη	Α. Σταμάτη	157
18. Εξαγορές και Συγχωνεύσεις των επιχειρήσεων	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	158
19. Η απασχόληση το 2008	Γ. Κρητικίδη	158
20. Πολιτικές απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας	Θεοδώρας Τζανετάκη	158
21. Η εργασία κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.	Σ. Ρομπόλης	159
22. Οικονομική Κρίση και απολύσεις	Άντας Σταμάτη	159

23. Διαρθρωτική ή κυκλική ανεργία στην Ελλάδα σήμερα;	Α. Ευστράτογλου	159
24. Η νέα οδηγία για το δανεισμό εργαζομένων	Σ. Λαμπουσάκη	160
25. Ασφάλεια και υγεία στην Εργασία.	Θεοδώρας Τζανετάκη	160
26. Το εκπαιδευτικό επίπεδο του παραγωγικού πληθυσμού.	Γ. Κρητικίδη	160
27. Οι δυνάμεις της εργασίας σε πρωταγωνιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης.	Γ. Παναγόπουλου (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ)	162
28. Βασικές αρχές για την απασχόληση στις υπηρεσίες καθαρισμού και φύλαξης στο δημόσιο τομέα.	Γ. Κουζή & Α. Καψάλη	162
29. Ιατρικός Πληθωρισμός στην Ελλάδα.	Θεοδώρας Τζανετάκη	163
30. Η απασχόληση και η ανεργία στην Ελλάδα. (α τρίμηνο 2009)	Γ. Κρητικίδη	163
31. 98η Διεθνής Διάσκεψη Εργασίας	Ζωής Λαναρά	163
32. Η Αγορά Εργασίας το 2009.	Γ. Κρητικίδη	165
33. Οι μεταβολές της μισθωτής εργασίας το 2008-2009	Γ. Κρητικίδη	166
34.. Ρουμάνικη Οικονομία και Απασχόληση	Ελένη Τσακαμή	168
35. Έκθεση του ΙΝΕ για τις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	170
36. Οικονομική κρίση, κρίση απασχόλησης και κρίση κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	172
37. Απασχόληση και ανεργία το α' τρίμηνο του 2010	Γ. Κρητικίδη	174
38. Η ελληνική οικονομία και απασχόληση το 2010.	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	175
39. Η εξέλιξη της εργατικής νομοθεσίας.	Δ. Κατσορίδα	176
40. Η απασχόληση και η ανεργία το β΄τρίμηνο του 2010	Γ. Κρητικίδη	176
41. Η οικονομική κρίση και οι προοπτικές του θεσμού της γονικής άδειας.	Γ. Κολλιά	176
42. Η Παιδική εργασία στην Ελλάδα και στον Κόσμο	Δ. Κατσορίδα Γ. Κολλιά	177
42. Πληθωρισμός και ανεργία στην Ελλάδα.	Σπύρου Χρυανθόπουλου	177

43. Ανάπτυξη προοπτικές απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	180
44. Οι ροές της μισθωτής απασχόλησης.	Γ. Κρητικίδη	180
45. Η κοινωνική ένταξη και ο κοινωνικός διάλογος στην Ελλάδα.	Στάθη Ανέστη	181
46. Το εργασιακό τοπίο στην Ελλάδα μετά το μνημόνιο	Γ. Κουζή	181
47. Ευρωπαϊκή στρατηγική για την οικονομία και την απασχόληση στην Ε.Ε.	Γ. Κρητικίδη &Χρ. Παπαβασιλείου	183
48. Η ανεργία στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση των 27.	Γ. Κρητικίδη	183
49. Η απασχόληση στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση των 27.	Γ. Κρητικίδη	184
50. Η απασχόληση κατά ηλικία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.	Γ. Κρητικίδη	185
51. Ετήσια Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία και απασχόληση	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	186
52. Η απασχόληση και η ανεργία το 2011.	Γ. Κρητικίδη	187

3. ΑΝΕΡΓΙΑ

1. Νεολαία: Στον αστερισμό της Εργασιακής Ανασφάλειας.	Γ. Παναγόπουλου	139
2. Ποσοστά ανεργίας κατά Περιφέρεια και νομό 2004-2006.	Γ. Κρητικίδη	139
3. Έκθεση του ΙΝΕ για την Ελληνική Οικονομία και την Απασχόληση το 2007 (Σύνοψη Συμπερασμάτων).	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδη	142
5. Η απασχόληση & η ανεργία το 2007.	Γ. Κρητικίδη	143
6. Η ανεργία στην Ελλάδα 1998 - 2007.	Γ. Κρητικίδη	146
7. Επισφαλή εργασία στην Ελλάδα	Χρήστου Τριανταφύλλου	148
8. Νέοι και μισθωτή απασχόληση	Γ. Κρητικίδη	148
9. Ευελιξία και ασφάλεια (Flexicurity): Μύθοι και πραγματικότητα.	Γ. Κουζή	149
10. Κλιματικές αλλαγές, μετανάστευση, καταναλωτές και πράσινα επαγγέλματα	Γ. Παναγόπουλου	154
11. Οικογένεια και άνεργοι	Π. Σούλιου & Κ. Μπουκουβάλα	155

12. Η απασχόληση το 2008	Γ. Κρητικίδη	158
13. Πολιτικές απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας	Θεοδώρας Τζανετάκη	158
14. Η εργασία κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.	Σ. Ρομπόλης	159
15. Οικονομική Κρίση και απολύσεις	Άντας Σταμάτη	159
16. Διαρθρωτική ή κυκλική ανεργία στην Ελλάδα σήμερα;	Α. Ευστράτογλου	159
17. Οι δυνάμεις της εργασίας σε πρωταγωνιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης.	Γ. Παναγόπουλου (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ)	162
18. Η απασχόληση και η ανεργία στην Ελλάδα. (α τρίμηνο 2009)	Γ. Κρητικίδη	163
19. 98η Διεθνής Διάσκεψη Εργσίας	Ζωής Λαναρά	163
20. Η Αγορά Εργασίας το 2009.	Γ. Κρητικίδη	165
21. Οικονομική κρίση, κρίση απασχόλησης και κρίση κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	172
22. Απασχόληση και ανεργία το α' τρίμηνο του 2010	Γ. Κρητικίδη	174
23. Η ελληνική οικονομία και απασχόληση το 2010.	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	175
24. Η απασχόληση και η ανεργία το β΄τρίμηνο του 2010	Γ. Κρητικίδη	176
25. Πληθωρισμός και ανεργία στην Ελλάδα.	Σπύρου Χρυανθόπουλου	177
26. Οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της ανεργίας	Δ. Κατσορίδα & Γ. Λεχουρίτη	178
27. Ανάπτυξη προοπτικές απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	180
28. Ευρωπαϊκή στρατηγική για την οικονομία και την απασχόληση στην Ε.Ε.	Γ. Κρητικίδη &Χρ. Παπαβασιλείου	183
29. Η ανεργία στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση των 27.	Γ. Κρητικίδη	183
30. Η απασχόληση στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση των 27.	Γ. Κρητικίδη	184
31. Ετήσια Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία και απασχόληση	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	186
32. Η απασχόληση και η ανεργία το 2011.	Γ. Κρητικίδη	187

4. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ		
1. Πληθωρισμός και ανεργία στην Ελλάδα.	Σπύρου Χρυανθόπουλου	177
5. ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		
1. Η μισθωτή απασχόληση στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.	Γ. Κρητικίδη	140
2. Βασικές αρχές για την απασχόληση τις υπηρεσίες καθαρισμού και φύλαξης στο δημόσιο τομέα.	Γ. Κουζή & Α. Καψάλη	162
3. Ιατρικός Πληθωρισμός στην Ελλάδα.	Θεοδώρας Τζανετάκη	163
6. ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ – ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ		

7. ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ		
1. Ανταγωνιστικότητα και προοπτική ανάπτυξης των εμπορευματικών Λιμένων Πειραιά - Θεσσαλονίκης.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Πανεπιστήμιο Πειραιά	141
2. Η Μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων.	Άντας Σταμάτη	143
3. Η ελληνική οικονομία και απασχόληση το 2010.	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	175
8. ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
1. Ανταγωνιστικότητα και προοπτική ανάπτυξης των εμπορευματικών Λιμένων Πειραιά – Θεσσαλονίκης.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Πανεπιστήμιο Πειραιά	141
2. Περιφερειακή ανάπτυξη στο Ν. Πρεβέζης	Γ. Κρητικίδη	161
3. Περιφερειακή Ανάπτυξη στο Νομό ξάνθης.	Γ. Κρητικίδη	173
9. ΥΓΕΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ		
2. Χρηματοδότηση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (Συνοπτική Παρουσίαση Πρότασης ΓΣΕΕ).	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	145
2. Ασφαλιστικό νομοσχέδιο: Παρατηρήσεις ΓΣΕΕ.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	148
3. Η οικονομική κρίση και υγεία	Θεοδώρας Τζανετάκη	162
4. Ιατρικός Πληθωρισμός στην Ελλάδα.	Θεοδώρας Τζανετάκη	163

5. Οικονομική κρίση, κρίση απασχόλησης και κρίση κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	172
6. Θέσεις και παρατηρήσεις στο ασφαλιστικό νομοσχέδιο	Γ. Ρωμανιά	173
7. Η ανακύκλωση φαρμάκων.	Θεοδώρας Τζανατάκη	176
8. Οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της ανεργίας	Δ. Κατσορίδα & Γ. Λεχουρίτη	178
9. Ανάπτυξη προοπτικές απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	180
10. Ηλεκτρονική συνταγογράφιση στην Ελλάδα	Θ. Τζανετάκη	181
10. ΑΜΟΙΒΕΣ - ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		
1. Τεκμηρίωση μισθολογικών αιτημάτων της ΓΣΕΕ για την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του 2008.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	145
2. Προτάσεις ΓΣΕΕ για το φορολογικό και την χρηματοδότηση του ασφαλιστικού συστήματος.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	169
11. ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ		
1. Ο ρόλος των συνδικάτων στην Ένταξη των Μεταναστών.	Γ. Παναγόπουλου	137
2. Αξιολογηση των πρόσφατων εξελίξεων στην ελληνική μεταναστευτική πολιτική.	Α. Καψάλη	140
3. Συνδικαλιστικό κίνημα και μετανάστευση: Δομές Υποστήριξης Μεταναστών - Παρατηρητήριο Απασχόλησης Μεταναστών.	Πένης Γεωργιάδου	142
4. Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική Πολιτική.	Α. Καψάλη	152
5. Η απασχόληση των μεταναστών	Γ. Κρητικίδη	152
6. Κλιματικές αλλαγές, μετανάστευση, καταναλωτές και πράσινα επαγγέλματα	Γ. Παναγόπουλου	154
7. Μισθοί και απασχόληση κατά υπηκοότητα των μεταναστών	Γ. Κρητικίδη	154
12. ΓΥΝΑΙΚΕΣ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ		
1. Οι γονικές άδειες στην Ευρώπη	Άντας Σταμάτη	146
2. Φύλο και εργασιακές σχέσεις	Α. Σταμάτη	151
3. Οικογένεια και άνεργοι	Π. Σούλιου & Κ. Μπουκουβάλα	155
4. Η οικονομική κρίση και οι προοπτικές του θεσμού της γονικής άδειας.	Γ. Κολλιά	176

13. ΥΓΙΕΙΝΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ		
1. Συνδικάτα και πρόληψη χρήσης αλκοόλ	Γιώργου Λεχουρίτη	147
2. Ασφάλεια και υγεία στην Εργασία.	Θεοδώρας Τζανετάκη	160
3. Η οικονομική κρίση και υγεία	Θεοδώρας Τζανετάκη	162
4. Η ανακύκλωση φαρμάκων.	Θεοδώρας Τζανατάκη	176
5. Συμπεράσματα από τη συνδιάσκεψη των συνδικάτων των Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	177
14. ΝΕΟΛΑΙΑ		
1. Η Παιδική εργασία στην Ελλάδα και στον Κόσμο	Δ. Κατσορίδα Γ. Κολλιά	177
15. ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ		
1. Τεκμηρίωση μισθολογικών αιτημάτων της ΓΣΕΕ για την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του 2008.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	145
2. Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας 2008 - 2009	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	150
3. Η κοινωνική ένταξη και ο κοινωνικός διάλογος στην Ελλάδα.	Στάθη Ανέστη	181
16. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ		
1. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων και η ΟΒΕΣ.	Π. Κατσαμπάνη	139
2. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων και η αναθεώρηση της Κοινοτικής Οδηγίας 94/45	Π. Κατσαμπάνη	151
3. Συνδικαλιστική εκπαίδευση και επιμόρφωση στην Ελλάδα.	Π. Γεωργιάδου	179
4. Η κοινωνική ένταξη και ο κοινωνικός διάλογος στην Ελλάδα.	Στάθη Ανέστη	181
17. ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ		
1. Ο ρόλος των συνδικάτων στην Ένταξη των Μεταναστών.	Γ. Παναγόπουλου	137
2. Πρόγραμμα δράσης 33ου Συνέδριου – Το Ψήφισμα και οι διεκδικήσεις της ΓΣΕΕ.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	138

3. Αποτελέσματα εκλογών του 33ου συνεδρίου της ΓΣΕΕ.	ΓΣΕΕ	138
4. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων και η ΟΒΕΣ.	Π. Κατσαμπάνη	139
5. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων και η αναθεώρηση της Κοινοτικής Οδηγίας 94/45	Π. Κατσαμπάνη	151
6. Κρατικός Προϋπολογισμός του 2009 και οι προτάσεις της ΓΣΕΕ	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	156
7. Οι δυνάμεις της εργασίας σε πρωταγωνιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης.	Γ. Παναγόπουλου (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ)	162
8. 34ο Συνέδριο ΓΣΕΕ: Πρόγραμμα Δράσης - Ψήφισμα	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	171
9. Το Ρουμάνικο συνδικαλιστικό κίνημα	Ελένης Τσακαμή	174
10. 10η συνδιάσκεψη των συνδικάτων των Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	176
11. Συμπεράσματα από τη συνδιάσκεψη των συνδικάτων των Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	177
12. Συνδικαλιστική εκπαίδευση και επιμόρφωση στην Ελλάδα.	Π. Γεωργιάδου	179
13. Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ψήφισμα: Για μια ισότιμη Ευρώπη)	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	182
14. Διακήρυξη του Συνεδρίου της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	184
15. Η ΓΣΕΕ κατά των μνημονικών μέτρων σε διεθνές επίπεδο.	Ζωής Λαναρά Έλλης Βαρχαλαμά	187
16. Δικαίωση της ΓΣΕΕ κατά του μνημονίου σε διεθνές επίπεδο	ΓΣΕΕ	188
18. Ε.Ε. - ΟΝΕ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ		
1. Παρατηρήσεις της ΓΣΕΕ επί του κειμένου του Πράσινου Βιβλίου της Ε.Ε. για τον εκσυγχρονισμό του Εργατικού Δικαίου.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	137
2. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων και η ΟΒΕΣ.	Π. Κατσαμπάνη	139
3. Οι γονικές άδειες στην Ευρώπη	Άντα Σταμάτη	146
4. Το νέο αναπτυξιακό πρότυπο και η ολοκληρωμένη οικονομικά και κοινωνικά διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.	Σ. Ρομπόλη	147
5. Ευελιξία και ασφάλεια (Flexicurity): Μύθοι και πραγματικότητα.	Γ. Κουζή	149

6. Διεθνική Συλλογική Δράση: Οι αποφάσεις Viking και Laval.	Σ. Λαμπουσάκη	149
7. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων και η αναθεώρηση της Κοινοτικής Οδηγίας 94/45	Π. Κατσαμπάνη	151
8. Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική Πολιτική.	Α. Καψάλη	152
9. Στρατηγική της Λισσαβόνας	Π.Λ Ρυλμόν	154
10. Η εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Θεοδώρας Τζανετάκη	155
11. Ετήσια Έκθεση για τις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	157
12. Οι εργασιακές σχέσεις στη διευρυμένη Ευρώπη	Α. Σταμάτη	157
13. Η νέα οδηγία για το δανεισμό εργαζομένων	Σ. Λαμπουσάκη	160
14. 98η Διεθνής Διάσκεψη Εργασίας	Ζωής Λαναρά	163
15. Οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδας και Κίνας	Σπύρου Χρυσανθακόπουλου	168
16. Έκθεση του ΙΝΕ για τις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	170
17. Το Ρουμάνικο συνδικαλιστικό κίνημα	Ελένης Τσακαμή	174
18. Η οικονομική κρίση και οι προοπτικές του θεσμού της γονικής άδειας.	Γ. Κολλιά	176
19. 10η συνδιάσκεψη των συνδικάτων των Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	176
20. Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ψήφισμα: Για μια ισότιμη Ευρώπη)	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	182
21. Ευρωπαϊκή στρατηγική για την οικονομία και την απασχόληση στην Ε.Ε	Γ. Κρητικίδη & Χρ. Παπαβασιλείου	183
22. Η ανεργία στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση των 27	Γ. Κρητικίδη	183
23. Η απασχόληση στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση των 27.	Γ. Κρητικίδη	184
24. Διακήρυξη του Συνεδρίου της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	184

25. Συνεδρίαση Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), Γενεύη	ΓΣΕΕ	184
26. Η απασχόληση κατά ηλικία στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Γ. Κρητικίδη	185
19. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ		
1. Κλιματικές αλλαγές, μετανάστευση, καταναλωτές και πράσινα επαγγέλματα	Γ. Παναγόπουλου	154
20. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
1. Η εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Θεοδώρας Τζανετάκη	155
2. Δια βίου Εκπαίδευση και Εργαζόμενοι	Χρήστος Γούλας – Ήρα Παπαγεωργίου	165
3. Συνδικαλιστική εκπαίδευση και επιμόρφωση στην Ελλάδα.	Π. Γεωργιάδου	179
21. ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ		
22. ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ		
1. Ανταγωνιστικότητα και προοπτική ανάπτυξης των εμπορευματικών Λιμένων Πειραιά – Θεσσαλονίκης.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Πανεπιστήμιο Πειραιά	141
2. Έκθεση του ΙΝΕ για την Ελληνική Οικονομία και την Απασχόληση το 2007 (Σύνοψη Συμπερασμάτων).	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδη	142
3. Τεκμηρίωση μισθολογικών αιτημάτων της ΓΣΕΕ για την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του 2008.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ:	145
4. Χρηματοδότηση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (Συνοπτική Παρουσίαση Πρότασης ΓΣΕΕ).	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	145
5. Ευρετήριο Περιεχομένων ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ 2007	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	146
6. Ασφαλιστικό νομοσχέδιο:Παρατηρήσεις ΓΣΕΕ.	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	148
7. Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας 2008 - 2009	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ	150
8. Η Ελληνική Οικονομία και η Απασχόληση του 2008	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ: Επιμέλεια Γ. Κρητικίδη	153

9. Ετήσια Έκθεση για τις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	157
10. Εξαγορές και Συγχωνεύσεις των επιχειρήσεων	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	158
11. Οι δυνάμεις της εργασίας σε πρωταγωνιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης.	Γ. Παναγόπουλου (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ)	162
12. Προτάσεις ΓΣΕΕ για το φορολογικό και την χρηματοδότηση του ασφαλιστικού συστήματος	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	169
13. Έκθεση του ΙΝΕ για τις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	170
14. 34^{Ο} Συνέδριο ΓΣΕΕ: Πρόγραμμα Δράσης - Ψήφισμα	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	171
15. Οικονομική κρίση, κρίση απασχόλησης και κρίση κοινωνικής ασφάλισης.	Σ. Ρομπόλη	172
16. Θέσεις και παρατηρήσεις στο ασφαλιστικό νομοσχέδιο	Γ. Ρωμανιά	173
17. Η ελληνική οικονομία και απασχόληση το 2010.	Επιμέλεια: Γ. Κρητικίδης	175
18. Αναδιανομή εισοδήματος και ανάπτυξη για την έξοδο από την κρίση της ελληνικής οικονομίας	ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	178
19. Αναδιανομή και ανάπτυξη για την έξοδο από τη κρίση	Γ. Παναγόπουλου. ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	183
20. Ευρετήριο Περιεχομένων ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ 2007-2011	Γ. Κολλιάς	188

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

5 - 6 Δεκεμβρίου 2011.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ συμμετείχε (Α. Σταμάτη) σε Παγκόσμιο Συνέδριο στις Βρυξέλλες με τίτλο: «*Socially Responsible Restructuring*» που διοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Γραφείο Εργασίας.

7 Δεκεμβρίου 2011.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ συμμετείχε (Α. Καψάλης) σε ημερίδα που διοργάνωσε το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Μεσολογγίου και το Νομαρχιακό Τμήμα ΑΔΕΔΥ με θέμα: «*Οι νέες εργασιακές σχέσεις (Εφεδρείες, Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας κ.λπ.)* και οι προκλήσεις για το Συνδικαλιστικό Κίνημα». Εκ μέρους της ΓΣΕΕ παραβρέθηκε το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΓΣΕΕ, Γ. Γαβρίλης.

12 Δεκεμβρίου 2011.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ συμμετείχε (Σ. Ρομπόλης) σε ημερίδα που διοργάνωσε το Εργατικού Κέντρου Καλαμάτας με θέμα: «*Αναπτυξιακές δυνατότητες της Περιφέρειας Πελοποννήσου και Ειδικές Οικονομικές Ζώνες*».

12 Δεκεμβρίου 2011.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ συμμετείχε (Σ. Ρομπόλης) σε ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στο Εργατικό Κέντρο Αρκαδίας στη Τρίπολη με θέμα: «*Αναπτυξιακές δυνατότητες της Περιφέρειας Πελοποννήσου και Ειδικές Οικονομικές Ζώνες*».

14-15 Δεκέμβρη 2011.

Συμμετοχή του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Χρ. Τριανταφύλλου) σε σεμινάρια που διοργάνωσαν στις Βρυξέλες τα Βελγικά συνδικάτα (CSC και FGTB) με θέμα την Κρίση στην Ευρώπη. Το θέμα της εισήγησης του επιστημονικού συμβούλου του ΙΝΕ ήταν: «*Κρίση χρέους και προγράμματα λιτότητας στην Ελλάδα: επιπτώσεις για τους εργαζόμενους*».